

ПОУКА СРБИМА: Најмирољубивији народ је доживео судбину гору од истребљења

Младен Трбић

10.11.2016.

Мориори су племе полинезијског порекла, које је насељавало острво Рекоху, данас познато под именом Четам, неких 700 километара југоистично од Велингтона, главног града Новог Зеланда. Као и већина народа у том региону живели су у бескрајним борбама, практично сталном међусобном рату који је укључивао уништења читавих породица и насеља, али и сакаћења и канибализам. Све то трајало је до XVI века, када један од најугледнијих поглавица, Нунуку, успоставља револуционарну идеју о мирољубивости.

Забрањена је свака врста сукоба, ратови као појам су нестали, а личне несугласице, када нису могле бити решене мирним путем, решавале су се дуелима, у којима је победник био онај који први пусти крв противника. Годинама потом, усталио се основни закон острва – Нунукуов закон, који би се данашњом терминологијом могао назвати – пацифизам.

Мориори су углавном живели од риболова, ловљења китова и скупљања шкољки, као и од оно мало воћа и поврћа које је успевало на не тако издашном острву. У следећим вековима, које су у миру и усамљености провели на острву, развили су лабаву власт сличну демократији, а у оружју и оруђу су далеко заостајали за остатком света, па и њиховим комшијама, који су и даље убијали једни друге у непрекидним сукобима.

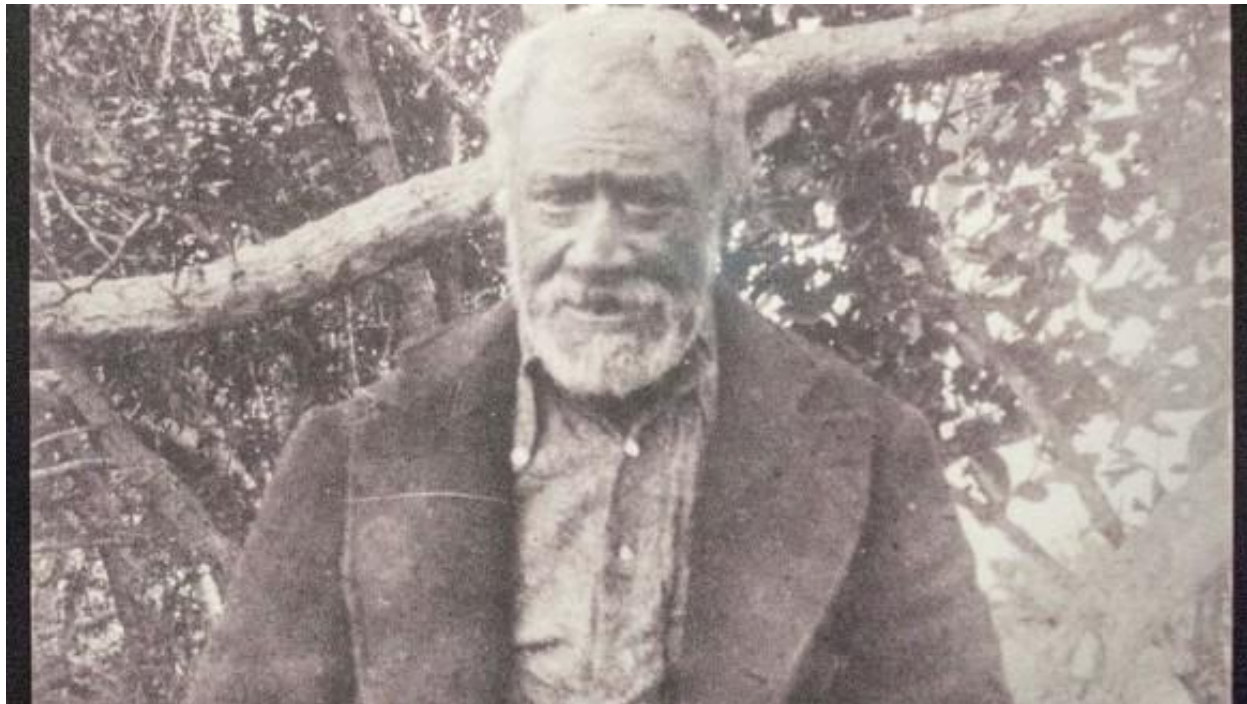
Свесни да на острву нема довољно плодне земље, и да је храна често постајала проблем, Мориори су се чврсто држали закона који су подразумевали контролу броја становника острва, а главни методи су биле честе кастрације дечака.

Мориори су одлучили да њихово острво не може да поднесе више од 2000 становника, и неколико стотина година је број становника увек био око те цифре.

Први контакт са спољном цивилизацијом следбеника Нунукуа десио се крајем XVIII века, када британски морепловци долазе на острво. У питању је био брод Четам, по коме је острво и добило име. Брод је пак био део чувене Ванкуверове експедиције, под командом капетана Џорџа Ванкувера. Неколико година потом, исти морепловци долазе поново на острво и праве своје насеобине које ће користити неколико месеци годишње, бавећи се ловљењем китова у тим водама.

Обзиром на велики отпор на који су наилазили од стране домородаца на сваком острву на које би се искрцали, нови посетиоци су оберучке прихватили мирољубиви начин живота на Четаму, који се није променио ни када су се почеле **појављивати болести које је донео бели човек.**

Међутим, пар деценија касније, Мориори доживљавају своју верзију апокалипсе...

Наоблачење са грмљавином

Ратничка маорска племена Нгати Мутунга и Нгати Тама, из региона Таранаки на Новом Зеланду, неколико пута поражени од стране суседних племена, побегли су са својим породицама у регион Велингтона, који је и у XIX веку, као и сада, био главна лука Новог Зеланда. Донели су одлуку да морају пронаћи нову земљу за живот. Како су, од једног свог припадника који је путовао на Четам као члан посаде британског брода, знали да Мориори живе по Нуку закону, одабрали су то место као најлакше за освајање, тумачећи пацифизам Мориора као страх од ратовања.

У луци у Велингтону су, за позамашну суму робних добара, изнајмили брод Родни, заједно са посадом, те са, практично, свим што су поседовали, отишли на Четам. На острво су стигли 19. новембра 1835. године, а почетком децембра, у другој тури, истим бродом их долази још четири стотине. По доласку на острво, одмах су земљу на коју су се искрцали назвали својом, и на њој обавили одговарајуће религиозне обреде.

Како нису били први досељеници са којима се Мориори сусрећу, а поучени искуством од пре пар деценија када су се европљани искрцали, угледнији Мориори придошлицама праве дочек и долазе да се договоре око места на којима би било најразумније направити насеобине. Међутим, Маори нису дошли да преговарају.

Отварање пакла

Прва група Мориора која је пришла Маорима, била је на најбруталнији начин убијена, а њихова тела су постала оружје и предмети за свакодневну употребу. Мориори су били шокирани. Из прича и предања су знали за ратничке народе и њихове обичаје, али већ су генерације прошле од када је неки Мориори учествовао у сукобу.

Сви мушкарци Мориори су се скупили у средини острва, да одлуче шта да учине обзиром на поступке придошлица. Док су млађи били склонији да се упусте у борбу, реч старијих је ипак превагнула.

Топата и Тореа, најугледније Мориори поглавице, рекле су да „Нунуку закон није стратегија за преживљавање, која се може мењати у зависности од околности, него начин живота и морални императив“, те да му морају остати верни без обзира на околности. Без обзира на последице...

Већ следећег јутра уследио је застрашујући напад. Маори, наоружани пушкама, секирама и тољагама улазе у дубину острва. Настао је општи покољ. Убијали су редом, без обзира на старост или пол. Чак и да су пружали отпор, престрављени Мориори нису имали никакве шансе. Али га нису пружали. Неки су остали чврсто доследни Нунуку закону, стоички чекајући смрт, док су се други разбежали по острву покушавајући да нађу скровишта. Битка, ако се то тако могло назвати, трајала је до поподнева, када су Маори почели да скупљају заробљенике у ограђен простор који су у међувремену направили. Уследила је оргија нељудскости.

Гозба за ратнике

Маори су, из импровизованог тора у коме су држали преживеле Мориоре, мушкарце жене и децу, изабрали и одвојили оне које ће да узму за робове. Остали су требали да постану гозба за победника.

Стари обичај у тим пределима је налагао да побеђени поједе побеђеног, те су, наочиглед својих жртава почели правити импровизоване „пећнице“ – рупе у земљи у које би стављали велико камење, чијим би загревањем пекли месо које су, набијено на штапове, стављали изнад.

Нељудскост којом су третирали Мориорије била је запањујућа. Апсолутна дехуманизација противника довела је до тога да су Мориори третирали као домаће животиње намењене исхрани. Исечена су тела, део по део, и прављени оброци посебно припремљени од различитих делова. Демонска гозба трајала је данима...

Стотинак људи, жена и деце је претворено у гозбу за победнике, мада се прави размери масакра само нагађају.

Британски дипломата Едгар Тремор, у својој књизи „Раса Маора“, тврди да је лично видео, на плажи острва Четам, 80 жена „са дрвеним моткама пробијеним кроз абдомен, које су биле припремљене за печење на следећој гозби“. И њему, који је био један од најзначајнијих истраживача Полинезије и Новог Зеланда, који је видео многе сличне обичаје тих простора, мучно је било посматрати сурово и бездушну оргијање господара острва.

Маори су нападом на Четам скоро уништили народ Мориора. Они који нису убијени, или су одведени на Нови Зеланд где су живели други Маори, а судбину им само можемо наслутити, или су остали да служе као робови у нехуманим условима. Било им је забрањено да се међусобно венчавају или имају децу. Забрањено је било причати језиком Мориора, што га је данас сврстало у изумрле језике.

У судару две супротне културе, мирољубива култура је скоро уништена.

Није било никакве емпатије од стране Маора, нити било каквог разумевања за начин живота који су Мориори водили. Њихов недостатак отпора према нападачима Маори нису видели као филозофију, него као кукавичлук, што је само допринело дехуманизацији и страдању.

Од две хиљаде Мориора који су живели на Четаму 1835. до 1862. када су први пут тражили неку компензацију за покољ и отимачину земље коју су доживели, остало их је испод стотине.

– Пријатељу, нека се не питају људи зашто овај народ није успео да сачува своју земљу. Били смо људи који нису познавали бес, нити смо знали како да се боримо. Били смо људи који су живели у миру, били смо људи који нису веровали у убијање своје врсте, нити у једење своје врсте – стајало је у писму које је 30 Мориора послало Сер Џорџу Греју, тадашњем гувернеру Новог Зеланда.

Маори се, ипак, нису усрећили дошавши на острво.

Убрзо је букнуо рат међу њима, који је однео велики проценат популације.

Неколико година потом, европске трговачке компаније су дошле на острво, и њихов начин живота убрзо је био осуђен на пропаст.

Једину корист коју су имали јесте што су, иако мизерне, добили одређене суме новца за земљу коју су заузели. Убрзо им је једини извор прихода био рад на фармама оваца које су држали Европљани, успоставивши монопол на рибарење.

Данас, на острву Четам живи мање од 1000 људи, а више од две трећине њих је европског порекла.

Извор: dnevno.rs